

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. II. Homini adulto accedenti ad Baptismum sine peccato mortali actuali cum solo originali, non est necessaria pœnitentia formalis, ut recipiat illius peccati remissionem; sed sufficit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Si quis dixerit, peccata omnia, quae post Baptismum sunt sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

Florem.

Idem non obscure colligitur ex Concilio Flor. supra ibi: Propterea baptizatis nulla pro peccatis praeiudicis &c. Ergo pro futuris injungenda; ergo haec per Baptismum non remittuntur. Aliàs non fuisset opus instituere Sacramentum poenitentiae, faciliusque condonarentur peccata commissa post Baptismum, quam antè, contra doctrinam Apostoli ad Hebr. 6. vers. 4.

Hebr. 6.

Impossibile est enim, eos, qui semel sunt illuminati, per Baptismum, gustaverunt etiam donum caeleste, & participes facti sunt spiritus sancti &c. & prolapsi sunt; rursus renovari ad poenitentiam. Immerito quoque Poenitentia vocaretur secunda post naufragium tabula, sed potiori ratione Baptismo seu recordationi ejus id foret appropriandum, ut patet consideranti.

Et ne frustra vocetur secunda post naufragium tabula.

17.

Ex haecenus dictis summarie infero, Baptismum ex opere operato praeter characterem, causare gratiam sanctificantem, & specialia auxilia gratiae, remissionem peccati originalis, & omnium actualium mortalium, & venialium praeteritorum, nec non omnis poenae propriae dictae debita pro hujusmodi peccatis in altera vita.

Effectus Baptismi recentur;

Poenalitates hujus vitae non aufert, nisi forte radicaliter, ita ut ejus virtute sint auferendae in alia vita, juxta illud Apostoli ad Roman. 6. vers. 4. & 5. Consepulsi enim sumus cum illo per Baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitae ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus: simul & resurrectionis erimus. Ubi indicat Apostolus, quod sicut virtute Baptismi in praesenti vita morimur cum Christo, sic etiam suo tempore gloriosi sine ullis defectibus, uti Christus, resurgemus.

Inter quos improprè memorantur poenaltates hujus vitae; Rom. 6.

18.

Concupiscentiam quoque (per quam intelligo non ipsum appetitum sensitivum, sed motus illius inordinatos, sive rebellionem appetitus adversus rectam rationem) relinquit ad agonem, & victoriam; non nihil tamen eam minuit, ut insinuat D. August. lib. 1. de nuptijs & concupiscentijs cap. 25. docens in proficientibus magis ac magis minui: verba ejus sunt: *Quamvis autem reatu suo iam soluto, manet tamen, concupiscentia, donec sanetur omnis infirmitas nostra, proficiente renovatione interioris hominis de die in diem, cum exterior induerit incorruptionem: non enim substantialiter manet sicut aliquod corpus,*

S. August.

Sed bene remissio.

aut spiritus, sed affectio est quadam malae qualitatis, sicut languor. Et post pauca: *Qua tamen concupiscentia quotidie minuitur in proficientibus & continentibus, accedente autem senectute multo maxime.*

Augustinum sequitur Doctor Subtilis 4. distinct. 4. quaest. 7. num. 2. ibi: De secundo ergo est quaestio, & dicitur, quod plures effectus tales habet Baptismus; ordine tamen quodam: quia causare gratiam, & remittere formam, & hujusmodi. Patet autem quod non in omnibus baptizatis aequè remittitur fomes. Ergo in omnibus remittitur.

Num formaliter? Absit, sed causaliter; Quia, prosequitur Doctor, fomes cum sit in carne, vel in virtute aliqua corporali, per gratiam, quae est in anima, non potest formaliter dimitti: quia non est inter ipsum, & gratiam formalis repugnantia, cum non sit nata fieri circa idem. Sed dicitur fomes dimitti quantum ad effectum, quem consuevit causare in anima, scilicet peccatum: nam secundum quod gratia augetur, fomes minorem habet efficaciam inclinandi ad peccatum.

Explicat exemplo lapilli alligati alis aquilae: Quia, inquit, si cresceret virtus motiva aquilae, licet non diminueretur gravitas lapilli (quia opposita non sunt, nec in eodem) tamen gravitas lapilli diminuitur quantum ad effectum: quanto enim maior est virtus ut ala, tanto lapillus minus impedit ascensum, vel volatum.

Atque haec operatur unus Deus, una fides, unum atque idem Baptisma in omnibus; attamen legitime dispositis. De qua dispositione egimus disp. praeced. conclus. 1. & 2. Addeam solùm, quod ibi conclus. 1. ad hunc locum remissi.

Quaerebatur autem an Trident. enumerans inter ceteras dispositiones ad justificationem, odium & detestationem peccati, hoc est, eam poenitentiam, quam ante Baptismum agi oportet; deberet intelligi etiam de solo peccato originali? Clarus; sub Judice lis est, an adultus solo originali infectus, debeat formaliter de illo poenitere, ut fructuose suscipiat hoc Sacramentum? Pro decisione hujus litis deserviet

CONCLUSIO II.

Homini adulto accedenti ad Baptismum sine peccato mortali actuali cum solo originali, non est necessaria poenitentia

tentia formalis, ut recipiat illius peccati remissionem; sed sufficit voluntaria susceptio Baptismi ex amore Dei super omnia, aut spe retributionis aeternae.

atritus per aliquod tempus usque ad certum instans, in ultimo instanti recipit gratiam delentem peccatum, tanquam per virtutem meriti de congruo.... sed non habens talem actum, qui sufficit ad meritum de congruo (justificativum extra Sacramentum) sed tantum habens voluntatem suscipiendi Sacramentum Ecclesia, & sine obice peccati mortalis actualiter sibi factio, vel in voluntate inherens, recipit non ex merito, perfecta contritionis, sed ex pacto divino, effectum istius Sacramenti, ut sic parum attritus, etiam attritione, que non habet rationem meriti ad remissionem peccati extra Sacramentum, id est, attritione, sive contritione imperfecta, volens tamen recipere Sacramentum Penitentiae, sicut dispensatus in Ecclesia, & sine obice in voluntate peccati mortalis in actu, in ultimo instanti illius prolationis verborum; Ego te absolvo &c. in quo scilicet est vis Sacramenti istius, recipiat effectum Sacramenti, scilicet gratiam penitentialem. Non quidem ex merito, quia dispositio interior non erat sufficiens per modum meriti; sed ex pacto Dei absistentis Sacramento suo ad effectum illum, ad quem instituit Sacramentum; alioquin non apparet, quomodo Sacramentum Penitentiae esset secunda tabula, si nunquam per ipsum, ut Sacramentum est, posset recuperari secunda gratia amissa, sed tantum per attritionem tanquam per pravam dispositionem, & per contritionem, tanquam per dispositionem completivam. Hæc ille. Et amabo quid dici poterat expressius & luculentius?

Qui per attritionem quandoque intelligit contritionem perfectam,

19. In adulto cum solo originali accedente Scoti.

Sufficit voluntaria susceptio Baptismi ex amore Dei super omnia &c.

20. Adverto non paucos ex malo intellectu illorum verborum perperam imponere tam pio, & tam insigni Doctori, ut eum intulit noster Andreas Vega lib. 9. de justificatione c. 15. falsissimam, & merito damnandam sententiam, ut ibidem loquitur idem Auctor, quæ docet sufficere ad consequendam gratiam per Sacramenta, non ponere eis obicem, id est, non actu peccare in eorum susceptione, & intendere ea juxta intentionem Ecclesie suscipere.

Andreas Vega.

Non autem nuda non positio obicitis.

Quod falso attribuitur Scoto.

Porrò longissimè illum fuisse ab hac opinione, seu potius errore; probat ibidem præcitatus Auctor ex multis ipsius locis, quæ alibi tractata sunt, & inferius adhuc adducentur, & explicabuntur. Nunc dumtaxat locum allegatum ex 4. dist. 14. quæst. 4. num. 6. expendemus. Et ut taceam, quòd Doctor secundum aliquos solum loquatur de remissione peccati originalis per Baptismum, ad quam juxta nostram conclusionem, & probabilem multorum sententiam non requiritur formalis penitentia, certum mihi est, Scotum per attritionem, quam negat necessariam ad Sacramentum penitentiae, intelligere contritionem perfectam.

21. Accipe ejus verba n. 7. Non solum ergo

Quòd si fortassis quispiam perfricta fronte audeat adhuc resistere, & pugnantius contendere Doctorem docuisse, Sacramentum Penitentiae justificare sine prævio dolore de peccatis præteritis, legat quod habet eadem dist. & quæst. n. 9. in fine, ubi sic concludit: Concedo ergo, quòd ante perceptionem dignam penitentiae oportet suscipiari, vel simpliciter, & tunc per penitentiam Sacramentum non deletur peccatum, sed gratia, qua insuit augetur: vel suscipiari secundum quid, scilicet ut habeat aliqualem displicentiam de peccatis, & propositum cavendi de cætero, & velut suscipere Sacramentum Penitentiae, in quo attritio sit contritio, & tunc suscipiatur simpliciter per Sacramentum.

22.

Et ad Sacramentum Penitentiae necessarium asserit aliquem dolorem.

Itaque tria requirit, ut recipiat quis gratiam per Sacramentum Penitentiae (idem est de Baptismo, si Baptizandus habeat mortalia actualia sive personalia, ut ostendi disp. præced. loco supra citato) videlicet voluntatem recipiendi Sacramentum, displicentiam aliquam de peccatis commissis, & non esse in aliquo mortali, actu vel voluntate. Et ista duo aliquandò ab eo comprehenduntur uno verbo, videlicet

Et absentiam actus illis peccatis, sive quòd suscipiens actu non peccet.

Sine fictione, vel, Sine obice, neque immerito. Quippe qui non habet displicentiam de peccato, quod placuit, moraliter semper dicitur perseverare in ejus complacencia, atque in illo esse actu vel voluntate, & illud voluntati ipsius adhuc inhaerere.

Et communi more omnia, quibus impedimus effectum Sacramenti in nobis sive contrariè, sive contradictoriè, id est, vel actu peccando, vel intermittendo necessaria ad reverenter & fructuosè ea recipienda, uno nomine, *Obicis*, vel, *Fictionis*, solemus significare. Dicimus liquidem generaliter Sacramenta causare gratiam in non ponentibus obicem, vel in non fictè ea suscipientibus. Atque ita omnia, quibus impediuntur agentia naturalia à suis effectibus, verbo uno, *Obstaculi*, *Obicis*, vel, *Impedimenti*, ut plurimum nuncupamus.

Quo circa quando Doctor supra docet sufficere opus exterius cum amotione interioris impedimenti, non solum intelligit peccatum actuale, sed etiam habituale non sufficienter retractatum, de quo scilicet suscipiens nullo modo atteritur, vel conteritur.

Hæc pro defensione doctrinæ Subtilissimi Principis Theologorum, quæ à communi in nullo prorsus discrepat, quamvis aliquibus minus bene Doctore nostro affectis, & parum de doctrina ejus solertis, lippis aut caligantibus oculis Solem Theologicum inspicientibus, aliter videatur. Sed minime curandum eorum videri, ubi constat de re.

Nolo igitur adducere Doctorem nostrum pro hac conclusione, ne in numero talium (quod absit) inveniamur. Nihil quippe certius est, quam ipsum hoc loco non tractare præsentem controversiam. Meminit quidem solius originalis, sed hoc propterea, quia Baptismus per se institutus est ad ipsius remissionem, quemadmodum Pœnitentia ad deletionem peccatorum personalium.

Argumentatur autem à Baptismo ad Pœnitentiam, ostendens, quod sicuti originale deleri potest duplici viâ, vel per solam contritionem ante realem susceptionem Baptismi, vel per Sacramentum cum attritione, seu alia necessaria dispositione, quæ per se non sufficiat ad remissionem sine Sacramento; ita etiam peccata personalia remitti posse vel per contritionem perfectam ante Sacramentum, vel per ipsum Sacramentum cum sola attritione sive contritione imperfecta.

Cæterum de casu nostro, qui metaphysicus est, ut bene notat Suarez hic disp. 28.

sect. 1. conclus. 2. quia moraliter & regulariter non accidit, ut homo adultus accedat cum solo originali sine aliquo personali mortali; de hoc, inquam, casu Scotus neque hic, neque alibi disputat.

Tenet autem Conclusionem nostram Suarez loco jam citato, dicens: Si contingeret hominem adultum accedere ad Baptismum sine peccato mortali cum solo originali, non esset ei necessaria pœnitentia aliqua, sed sufficeret voluntas ac propositum profitendi ac servandi legem Christi. Propositum, inquam, ut inferius explicat, obediendi Deo in omnibus, saltem spe retributionis, vel ob timorem pœnæ, vel denique propter intrinsicam honestatem præceptorum seu cuiuscumque virtutis.

Docet hic Auctor cum communiori sententia, dari actus supernaturales virtutum moralium: nos verò, quoniam cum Doctore Subtili eos negamus, hinc præter actum fidei si pernaturalem in intellectu, quem universi admittunt necessarium, insuper requirimus in voluntate actum virtutis Theologicæ, amoris scilicet, aut spei, nè sine ulla conversione supernaturali voluntatis nostræ ad Deum, ipse ad nos supernaturaliter convertatur per infusionem gratiæ supernaturalis & justificantis, cum tamen scriptum sit Zach. 1. v. 3. *Convertimini ad me, ait Dominus exercituum; & ego convertar ad vos, dicit Dominus exercituum.*

Interim quod non requiratur conversio in jejuniis, fletu, & plangtu, id est, pœnitentia formalis, est expressa, inquit Suarez supra, sententia D. Augusti. lib. de vera & falsa pœnitentia cap. 8. ibi: *Pœnitentia enim Baptizandis non est necessaria, sed baptizatis de maioribus & minoribus peccata pœnitendum est.*

Sed hic liber communi calculo ab ejus operibus rejicitur. Quidni rejiciatur? Citatur quippe sententiam D. Aug. cap. 17. & ab ea dissentit. Id si non esset, inquit censura illi operi præfixa in impressione Parisiensi, tamen tot undique sunt argumenta, quæ clamitant hoc opus non esse Augusti. ut abundè sit admonuisse Lectorem.

Hæc ergo admonitione præmissa, quisquis Auctor sit, cum totus ferè hic liber, ut notat censura citata, transcriptus sit in decreta, & sententias, non immeritò in hac sententia fundatur conclusio, de qua pauci Auctores ex professo egerunt.

Cæterum sententia illa, si solitarie consideretur, plus justo probare videtur. Hinc adjuget sequentem ejusdem capituli: *Sine pœnitentia, inquit, nulli profuit Baptismus, qui peccavit spontaneus.* Ne igitur Auctor ille in eodem

Quod est sine fictione Sacramentum suscipere,

23. Quod non bene in Scoto quidam videntur,

Duplex via delendi peccatum

Tam originale,

Quam personale.

Sect. 3. De Effectu & neces. Baptis. Concl. 2. 293

eodem contextu sibi ipsi contrarius sit, intellige priora verba de Baptismo præcisè considerando id, ad quod per se & primariò est institutum, id est, peccatum originale; quòd enim cum illo conjuncta sint mortalia personalia, quæ simul tollantur, per accidens est. Atque in hoc sensu verè dicitur, Baptisum per se non prærequirere pœnitentiam.

Porrò hanc esse mentem istius Auctoris luculenter indicat ratio, quam attextit: *Per fidem enim Ecclesia, sola remittuntur peccata, quæ contraxit homo in origine, ut sicut à patre peccante damnationem accepit, ita per matris Ecclesie fidem consequatur remissionem. Sed qui per se peccavit, per dolorem proprium, & per fidem Ecclesie indulgentiam acquisivit.*

Pœnitentia formalis proprie est de peccatis ab ipso pœnitente commissis. Unde dicitur: *Pœnitet, & factio torquet ipse meo.*

Cui consonat Scotus 4. dist. 14. q. 1. n. 15. assignans quadruplicem definitionem vel descriptionem ejus, quod est pœnitere. Prima, inquit, est ista: *Pœnitere est vindicare peccatum à se commissum. Secunda descriptio est: Pœnitere est deestari vel odire peccatum à se commissum, vel displicentiam habere de hoc peccato à se commissio. Tertia descriptio: Pœnitere est penam inflictam pro peccato commissio gratanter acceptare. Quarta descriptio est: Pœnitere est penam sibi pro peccato suo inflictam patienter suscipere.*

Si dixeris; etiam originale est peccatum suum sive proprium, juxta Trident. sess. 5. in decreto de peccato originali § 3. ibi: *Si quis hoc Adæ peccatum, quod origi in unum est, & propagine non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium &c.*

Respondeo, proprium per inhærentiam, concedo; per efficientiam physicam propriæ voluntatis, nego: jam autem pœnitentia strictè accepta est efficax displicentia, & retractatio propriæ voluntatis, sive, ut loquitur Trident. sess. 14. c. 4. *Animi dolor ac deestatio de peccato commissio cum proposito non peccandi de cætero.*

Equidem fatentur omnes peccatum originale non esse objectum hujusmodi pœnitentiæ; quod enim alienâ voluntate contrahitur, non potest propriâ retractari, nec potest efficaciter mihi displicere, quod in mea potestate non est, ut fiat, vel non fiat.

Dices; peccatum originale est vera offensa Dei, quam potest homo velle delere, & debet delere, vel per Sacramentum Baptisum, vel per votum ipsius. Quidni ergo

voluntariam in eo permanentiam possit, & debeat efficaciter retractare? Non dubito: verùm hæc permanentia non est tam peccatum originale, quàm personale, si mora fuerit culpabilis.

Aliàs voluntas Sacramenti est talis detestatio & retractatio, de qua nunc quaeritur, an sit necessariò verus actus pœnitentiæ elicitus, vel imperatus; an autem sufficiat, quòd procedat ex amore Dei, vel certè ipse veniæ supernaturali; quod puto probabilius; quamquàm enim circa originale posset dari aliquis actus pœnitentiæ, tamen non invenitur præceptus.

Quippe quòd attinet ad Trident. constit. illud agere de peccatore obnoxio peccatis actualibus; nam sess. 6. c. 6. ait: *Ac propterea moventur adversus peccata &c.* Atque in probationem adducit Scripturam Mar. 2. v. 5. & Matth. 9. v. 2. *Confide sibi remittuntur tibi peccata tua*; ubi certum est agi de peccatis actualibus.

Quòd manifestius significat sess. 14. c. 1. ibi: *Fuit quidem pœnitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent quovis tempore ad gratiam & iustitiam assequendam necessaria.* Nota, *Qui se mortali aliquo peccato inquinassent*; jam autem peccatum originale inquinamentum est propagatione in omne genus humanum per inobedientiam Adami transfusum.

Accedit, Trident. pœnitentiam, quam c. 4. ejusdem sess. asserit necessariam fuisse quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum, definire, ut supra vidimus; Animi dolorem ac detestationem de peccato commissio cum proposito de cætero non peccandi: quis autem nesciat nequam dari propositum de cætero non peccandi originaliter?

Arguis; Trident. sess. 6. c. 6. post verba supra citata, addit: *Hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptisum agi oportet.* Respondeo, sic loqui, quia supponit, ut supra notavi, regulariter nullum adultum accedere ad Baptisum cum solo originali. Unde sequitur: *Denique dum proponunt suscipere Baptisum, inchoare novam vitam, & servare divina mandata.*

Eodem modo loquitur D. August. vel quisquis est Auctor lib. de pœnitentiæ medicina c. 2. *Omnis, inquit, qui iam voluntatis suæ factus est arbiter, cum accedit ad Sacramenta solum nisi eum pœnitat vix a veteris, novam non potest inchoare.* Et addit: *Ab hac pœnitentiâ cum baptizantur, soli fieri immunes sunt; utique quia rarissimè, aut vix unquam adulti liberi sunt ab omni mortali actuali.*

Responso

Circa originale potest dari aliquis actus pœnitentiæ, tamen non invenitur præceptus

Et quòd Trident. agit de actualibus peccatis. Mar. 2. Matth. 9.

Trident.

28. Objectio ex Trident. Responso

Explicatas lententia D. Aug. de adultis obnoxio peccatis actualibus.

Quòd autem de illis solis intelligat suam sententiam patet; quia postquam ex Scriptura probasset peccatum originale parvulorum, pro adultis peccatoribus adducit verba Apostoli Petri Act. 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi &c.* Item verba Christi Matth. 4. v. 17. *Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum celorum.* Et Joannis Bap. Matth. 3. v. 7. & 8. *Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere à ventura ira? Facite ergo fructum dignum pœnitentiæ. Nil autem clariùs, quàm in his Scripturis agi de adultis obnoxijis peccatis mortalibus.*

De iisdem etiam accipe, quod docet D. Fulgentius de fide ad Petrum cap. 30. *Firmissime tene, & nullatenus dubites, exceptis illis qui pro nomine Christi suo sanguine baptizantur, nullum hominem accepturum vitam æternam, qui non sic à malis suis (nota ly suis) fuerit per pœnitentiam fidemq; conversus, & per sacramentum fidei, & pœnitentiæ, id est, per Baptismum liberatus. Et maioribus quidem necessarium esse & pœnitentiam de malis suis agere, & fidem Catholicam secundum regulam veritatis tenere, & Sacramentum Baptismatis accipere: parvulis verò, qui nec propriam voluntate credere, nec pœnitentiam pro peccato, quod originaliter trahunt agere possunt, Sacramentum fidei, quod est sanctum Baptisma, quamdiu rationis ætas eorum capax esse non potest, sufficere ad salutem. Puta, quia tamdiu incapaces sunt peccati actualis sive personalis, pro quo solo necessaria est pœnitentia formalis, & strictè dicta, ut qui se per propriam voluntatem à Deo avertit, etiam per propriam voluntatem ad Deum convertat, efficaciter sibi displicendo in peccato commisso cum proposito de cætero non peccandi, & Deo satisfaciendi.*

Atque hinc itidem fit, ut quamvis adultus peccator personalis, per se non justificetur extra Sacramentum, nisi per formalem contritionem; tamen debitor solius culpæ originalis ad summum indigeat amore Dei super omnia.

Quando ergo D. August. lib. de Correp. & gratia cap. 6. ait: *Corripitur origo damnabilis, ut ex dolore correptionis voluntas regenerationis oriatur, solum vult peccatum originale non posse homini placere, imò debere displicere, scilicet ineffaciter, quia vera offensa Dei, aliena quidem, quia à parentibus trahitur; nostra autem, quia in Adamo omnes peccavimus; imò & efficaciter propter peccata actualia ex eo secuta, hoc est, ipsa peccata actualia ex corruptione naturæ procedentia; quorum ante*

Baptismum requiritur ad minus attritio supernaturalis, de qua in materia de pœnitentia, ubi ostendemus illum sufficere ad justificationem in Sacramento Pœnitentiæ, ergo etiam in hoc Sacramento, quod non est minoris efficaciz ad remittenda peccata ante Baptismum commissa, quàm illud ad delenda crimina hominis post Baptismum lapsi.

Hactenus de controversia magis speculativa quàm practica, in qua utraque pars non est improbabilis; hanc autem elegimus, quia nolumus obligationes multiplicare absque evidenti ratione, vel auctoritate, qualis ab Adversarijs non adfertur; & quia aliunde apparet eum, qui propria voluntate non fuit à Deo averfus satis superque per amorem, aut spem supernaturalem ad eum converti, ut efficiatur verus ac proprius amicus Dei; secus qui propria voluntate non solum moraliter, sed physice prætergressus est obedientiam sui creatoris; quippe illius inobedienciæ quantumcumque levissimæ, requiritur debita retractatio, ut baptizandus ejus accipiat remissionem.

Profectò quando culpa mortalis non est satis retractata, perspicue manifestum est, ex dictis disputatione præcedenti, gratiam non conferri, donec & usque accedente debita dispositione Baptismus reviviscat, de qua reviviscencia egimus longè & latè sect. 6. præced. disp. videantur ibi dicta.

Si verò culpa mortalis retractetur, nullatenus autem venialis; multum verisimile est cum infusione gratiæ non remitti hanc culpam, quemadmodum non remittitur illa, ad quam baptizandus actualem affectum retinet; neque enim gratia repugnat peccato veniali, neque congruit, ut qui sponte recessit à Deo, illius recessus obtineat veniam, nisi etiam spontaneè accedat ad Deum, saltem per actum aliquem meritorium in illum finem relatum; etenim non æqualis retractatio requiritur ad remissionem utriusque peccati, mortalis scilicet, & venialis, ut patebit proprio loco. Debet itaque omnem culpam commissam aliquo modo retractare.

Quid si non fecerit? Respondeo faciat in hac vita, & accipiet plenam remissionem, etiam cum infusione novæ gratiæ sanctificantis, non quidem ex opere operato, supposito quòd eam acceperit in prima collatione Baptismi; sed ex opere operantis; quis enim ambigat, retractationem hujusmodi tanquam opus bonum hominis iusti mereri de condigno gratiam, & gloriam? Certè valde probabiliter remissionem peccati

29.
Uti etiam
sententia
D. Fulgen-
tij.

30.
Explicatur
alius locus
S. August.

Remissio- nem pecca- torum con- comiturur gratia de novo in- tu- sa

peccatorum in hac vita semper concomita- tur gratia de novo infusa sive prima, sive ejus augmentum; etenim existens in pecca- to mortali, cum perseveret inimicus Dei indignus est reconciliatione, etiam pro levi injuria. Dixi, *concomiturur*; quia nulla est formalis repugnancia, inter gratiam, & peccata venialia.

In hac vita, non sic in altera

Dixi etiam, *in hac vita*, nam morienti cum venialibus, dimittuntur isthæc in altera vita absque infusione novæ gratiæ; sed hoc per accidens defectu statûs viatoris, qui solus aptus est infusioni gratiæ, sive in Sa- cramento, sive extra Sacramentum. De Sacramento patet: quia illud pro solis via- toribus institutum est, ut disp. præced. sect. 8. in principio ostendimus.

Defectu meriti con- grui vel condigni. sequitur.

De gratia extra Sacramentum probatur; quia debere accipi ex merito congruo, vel condigno; porro, ut loquitur Doctor Subtilis 4. dist. 21. q. 1. n. 10. *Motum aliquem bonum, per quem, tanquam per dispo- sitionem, vel meritum de congruo, vel condigno deletur veniale, ponere in anima post mortem, non videtur doctrine Theologica consonum, qua ponit statum illum ab istis immutem.*

34. Remittitur post hanc vitam po- na temporalis vi gra- tie baptis- matis; Dicastillo.

Sed numquid moriens cum peccato ven- niali non retractato, vi gratiæ baptismalis post hanc vitam recipit remissionem penæ temporalis, quæ pro culpa illa debetur? Partem affirmativam esse communem fide- lium sensum post Lugonem docet Dica- stillo disp. 2. dub. 15. n. 173. ductus exem- plo Martyris, qui moritur in affectu actuali peccati venialis, juxta illud D. August. *Iniuriam facit Martyri, qui orat pro Martyre*: & nos supra docuimus disp. 1. sect. 6. con- clus. 2.

De quo du- bitat novus auctor,

Interim dum hæc scribo invenio quem- dam novum Auctorem valde dubitantem, propterea, ut ait, quod Concilia, & Pon- tifices solum adscribant tantam efficaciam Baptismo, & Martyrio, suppositâ suffi- cienti dispositione, & videantur loqui de reviviscencia præsentis vita durante; quod autem etiam in futura vita post mortem habeant, Unde constat?

Es quod Baptismi efficacia sit in dispo- sitione fin- dita,

In Martyre autem jam morituro non est nata abesse sufficiens dispositio ad remis- sionem omnis culpæ, idque merito præ- sumunt fideles. Attamen rogati de casu proposito, credo potius sensuros esse con- trarium. Et planè nescio, quid Dicastil- lo de Baptismo statuat sensum esse commu- nem fidelium; quod ipse docet; cum cas- sus iste non sit moralis, de quo fideles in specie cogitent, minus sensum seu judi- cium ferant. Hucusque ille Auctor. Cujus utique discursus placet, nisi quod omnino

Que præ- sumitur in martyre jam mori- turo.

gratis supponat, fideles potius sensuros contrarium si interrogarentur.

gratis supponat, fideles potius sensuros contrarium si interrogarentur.

35. Quis enim hoc ei revelavit? Quippe cum resolutio pendeat ex voluntate Christi, qui Sacramenta instituit, & effectus ipsis adnexuit: probabilius quoque sit Ba- ptismum in hac vita reviviscere ad dele- tionem peccatorum venialium, & penam purgatorij ipsis correspondentium, quidni fideles auditis hinc inde rationibus potius judicent Sacramentum reviviscere, etiam in altera vita?

Equidem Concilia, & Pontifices gene- raliter pronuntiant; Baptismum conferre integram & plenam remissionem omnium peccatorum quoad culpam, & penam om- nibus non ponentibus obicem, nec ullibi distinguunt inter præsens sæculum, & fu- turum. Cur ergo oculus noster nequam sit, ubi Dominus bonus est? aut non licet Domino quod vult facere?

36. Fateor non omnino certò nobis constare de hujusmodi voluntate. Et quid mi- rum, cum neque voluntas reviviscenciæ in hac vita sit prosùs indubitata? Verumtam- en satis probabiliter una ex alia colligitur.

Enimverò quòd Sacramentum revivis- cat in præsentis sæculo, ratio est; quia Sa- cramentum mox ut validè recipitur, tribuit jus ad suum effectum pro instanti, vel tem- pore legitime dispositionis; atqui per mor- tem hominis non tollitur illud jus, & post mortem advenit dispositio, sive auferatur obex; ergo etiam post mortem conferet Baptismus suum effectum.

Minor quoad primam partem probatur, quia non reperitur, gratia sacramentalis li- mitata ad præsens sæculum, sed certò cer- tius permanet in æternum, in quantum videlicet identificatur gratiæ justificanti; quòd addo propter auxilia actualia, quo- niam in patria non sunt necessaria, visione, & fruitione beatificæ eorum supplente de- fectum. Quin imò multorum probabilis est opinio, gratiam deperditam per pecca- tum, in justificatione non semper actu to- tam recuperari, neque per actum quem- cumque meritorium in præsentis vita sem- per conferri augmentum gratiæ, sed per actum dumtaxat intensiorem gratiæ præ- habitâ, & secundum præsentem subjecti dispositionem.

37. In quam sententiam non parùm inclina- tur Doctor noster 4. dist. 21. q. 1. n. 9. ibi: *Istud est probabile in alijs; quia cum quodcum- que meritum, mereatur (ut credo) augmentum gratiæ, quia aliquem determinatum gradum gloriæ, ad quem requiritur ut dispositio prævia aliquis*

An revivis- car Baptis- mus in alte- ra vita

Probabili- ter tamen defenditur

Quia per- mortem ho- minis non tollitur jus acquirentia per Baptis- mum

Non quia gratia sa- cramentalis est pro præ- sentis sæcu- lo

Maximè cum gratia deperditâ non tota semper re- cuperetur

37. Scotus. Nec per quemcum- que actum meritorium semper au- geatur

aliquis gradus gratie, & non semper Deus post quemcumque actum meritorium, augeat gratiam proportionatam merito, videtur quod augmentum debitum meritis remisit reservet usque ad instans mortis.

Ex quo ibidem n. 10. infert ut probabile, venialia in hac vita non remissa pro illo instanti deleri in premium gratie five meritorum vite. Hæc sunt ejus verba: Et eodem modo de ista deletione venialium, quæ est quoddam premium non principale istorum meritorum, sicut & augmentum charitatis in tali vel tali gradu. Et hoc est rationabile, quia in illo instanti iste primò sit in statu alio, & premium meritorum reddi eis impeditur status viatoris, vel aliquid concomitans statum huiusmodi.

Et eadem quæst. n. 8. sic inquit: Opera istius, qui moritur in charitate, etsi post mortem non referantur ab ipso ad veniale, in quo moritur, dimittendum: nec etiam ipse habeat aliquid actum novum meritorium, per quem deletur veniale; tamen opera prius facta possunt esse à Deo relata ad remissionem istius venialis post mortem. Et hoc isto modo; quia causa impeditur, dum non est impedita, non ponit effectum, dum verò non est impedita, ponit; sed merita istius morientis in charitate, essent causa sufficiens deletionis venialium istius, vel relata ab ipso, vel à Deo acceptante illa in ordine ad istud: sunt autem impedita dum iste vivit, si semper acta manet in peccato veniali: post mortem verò non sunt impedita, quia tunc non contrahit actum peccati venialis: igitur per illa delebuntur venialia post hanc vitam.

Eodem modo loquitur de revivificatione meritorum 4. dist. 22. q. 1. num. 10. ibi: Per hoc dico ad argumentum, quod resurgens plura merita habet in acceptatione Dei, quam habuit quando cecidit, & per consequens ad maiorem gloriam ex parte ordinatur; sed non oportet eum in maiori gratia resurgere, quia secundum eius dispositionem in detestando peccatum commissum intensè, vel remisè datur sibi nunc maior, vel minor gratia; totam absque dubio in altera vita recepturus.

38. Ex his sic argumentor: probabile est merita huius vitæ delere peccata venialia post hanc vitam: probabile est merita, & Sacramenta mortificata in via, reviviscere ad totam gratiam deperditam, saltem in patria: ergo non minùs probabile est Sacramentum Baptismi, etiam in altera vita reviviscere, seu primò conferre remissionem venialium, & totius penæ debitæ, obice seu impedimento huius vitæ sublato; remissionem quidem venialium accedente eorum retractatione, remissionem verò totius penæ debitæ suppositâ totius culpæ deletionem; quippè non retractatio obex

erat deletionis culpæ; non deletio autem impedimentum remissionis penæ.

Hactenus de effectu, venio ad necessitatem de qua plura dicenda occurrunt, que tamen brevitatibus gratiæ paucis conclusionibus conabimur explicare. Sit itaque

CONCLUSIO III.

Sine Baptismo, aut ejus voto post Evangelium promulgatum nulli umquam contingit justificatio extra casum Martyrij.

Hoc est; Baptismus in re vel voto in nova lege est medium necessarium ad salutem. Ita definit Concil. Trident. sess. 6. cap. 4. sequentis tenoris: Quibus verbis justificationis impij descriptio insinuat, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, salvatorem nostrum. Quæ quidem translatio post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis, aut eius voto, fieri non potest, sicut scriptum est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Et sess. 7. can. 5. de hoc Sacramento: Si quis dixerit Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem; anathema sit.

Idem ante definiverat Florent. in decreto Unionis ibi: Et cum per primum hominem mors introierit in universos, nisi ex aqua & Spiritu sancto renascimur, non possumus (inquit Veritas) in regnum celorum introire.

Ratio itaque à priori est voluntas Christi, liquidò expressa Joannis 3. v. 5. verbis ab utroque Concilio citatis, quæ nihilominus tortuosus intellectus hereticorum variè detorquet, contra unanimes PP. consensus, ac verborum proprietatem.

Et primò quidem *ly Aquam* metaphorice accipit pro mortificatione, ac si Scriptura diceret; Nisi quis mortificatus fuerit, non potest introire in regnum Dei. Sed quid opus est metaphorâ, ubi ex proprio & plano sensu nihil sequitur absurdum? Enim verò neque auctoritati divinæ, neque potentia repugnat, quòd aqua à Deo assumatur tamquam instrumentum necessarium ad salutem. Vide dicta disp. præced. sect. 4. conclus. 1.

Hinc Trid. supra can. 2. Si quis dixerit aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi; atque ideo verba illa Domini nostri Iesu

Sed referretur usque ad instans mortis.

Pro quo etiam delentur venialia;

Quæ pro illo non sunt impedimenta deletionem retardantia.

Eodem modo loquendum de revivificatione meritorum censet Scotus;

Ex quibus inferitur Baptismus in altera vita reviviscere.